

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Освітньо-професійна програма

«Географія. Підприємництво. Краєзнавча робота»

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.07 Середня освіта (Географія)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

“ 28 ” кравовис 2025 року,
протокол № 14

Введено в дію з 2025/2026 навчального року
наказом від 28.05.2025 р. № 0114-1/254

Проректор з науково-педагогічної роботи

Лілія ГРИНЕВИЧ

Харків 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Географія. Підприємництво. Краєзнавча робота»

Освітню програму розглянуто та схвалено на:

1. Науково-методичній раді Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна:

протокол № 10 від « 11 » квітня 2025 р.

Заступник Голови науково-методичної ради,

проректор з науково-педагогічної роботи Сергій ЄЛЬЦОВ

2. Вченій раді факультету геології, географії, рекреації і туризму:

протокол № 6 від « 14 » квітня 2025 р.

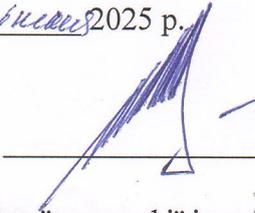
Голова Вченої ради факультету

 Віліна ПЕРЕСАДЬКО

3. Науково-методичній комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму:

протокол № 4 від « 14 » квітня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії факультету

 Олександр ЖЕМЕРОВ

4. Кафедрі соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця:

протокол № 4 від « 14 » квітня 2025 р.

Завідувач кафедри,

д. геогр. н., професор

 Людмила НЕМЕЦЬ

ПРЕАМБУЛА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади	Науковий ступінь, вчене звання
Керівник робочої групи – Гусева Наталія Володимирівна, гарант освітньої програми	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Члени робочої групи		
Куліш Сергій Миколайович	професор кафедри фізичної географії та картографії	доктор педагогічних наук, доцент
Сегіда Катерина Юріївна	професор кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця	доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства
Прасул Юлія Іванівна	завідувач кафедри фізичної географії та картографії	кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та картографії
Жукова Оксана Анатоліївна	завідувач кафедри педагогіки	доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки
Борисенко Катерина Борисівна	доцент кафедри фізичної географії та картографії	кандидат педагогічних наук
Кандиба Юрій Іванович	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Головатенко Тетяна Юріївна	заступник директора навчально-наукового інституту «Академія вчительства»	доктор філософії

До проектування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти:

Приходько Анастасія Михайлівна – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота», магістрантка кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця ХНУ імені В.Н. Каразіна;

Стогній Олександра Олександрівна – випускниця ОПП «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота».

Представники роботодавців:

Редіна Валентина Андріївна – директор КЗ «Харківський обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Харківської обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент;

Саввіч Олександр Миколайович – методист КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;
Логвинова Марина Олександрівна – директор КЗ «Харківський ліцей № 2 Харківської міської ради Харківської області», вчитель географії;

Чопік Тетяна Андріївна – заступник директора КЗ «Харківський ліцей №11 імені Данила Дідики Харківської міської ради», вчитель вищої категорії;

Бринько Віталій Миколайович – заступник директора «Харківський ліцей № 31 Харківської міської ради», вчитель географії.

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

- 1) Національної рамки кваліфікацій України для 7 рівня та другого циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.
- 2) Тимчасового стандарту вищої освіти України, схваленого Вченою радою університету (протокол № 8 від 27 квітня 2020 р.) і затвердженого наказом ректора (№ 0202-1/163 від 08 травня 2020 р.).
- 3) Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерством освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225.

1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
<i>Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу</i>	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, факультет геології, географії, рекреації і туризму
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Географія. Підприємництво. Краєзнавча робота Geography. Entrepreneurship. Local Studies Work
<i>Ступінь вищої освіти</i>	Магістр
<i>Кваліфікація, що присвоюється</i>	Магістр середньої освіти (Географія); Географія. Підприємництво. Краєзнавча робота. Професійна кваліфікація: Вчитель-магістр географії, 7 рівень НРК (відповідно до процедури, зазначеної у п.3 ОП)
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
<i>Наявність акредитації</i>	Сертифікат про акредитацію від 26.12.2019 р. № 19. Рішення НАЗЯВО № 17 (3.6) від 23.12.2019 р., Строк дії сертифіката до 23.12.2024 р. (продовжено до 01. 07. 2026 р.)
<i>Передумови</i>	Наявність ступеня бакалавра або ОКР спеціаліста
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	2 роки
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	https://geo.karazin.ua/opp2025/

2 – Мета освітньої програми

Забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, які набувають глибоких знань для виконання професійних обов'язків та завдань науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі сучасної освіти (за предметною спеціальністю Географія), здатних забезпечувати зв'язок між географічною наукою і педагогічною практикою, розв'язувати складні задачі і проблеми у процесі навчання та безпосередньо з організації освітнього процесу в закладах середньої освіти, що характеризується невизначеністю і комплексністю умов і вимог і передбачає проведення досліджень, впровадження інновацій, застосування новітніх та експериментальних теорій та методів освітніх і географічних наук, постійне самонавчання

3 – Характеристика освітньої програми

<i>Предметна галузь (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявністю))</i>	А Освіта А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) А4.07 Середня освіта (Географія) <i>Теоретичний зміст предметної області</i> Сучасні теоретичні засади географічних наук, природознавства, психології, педагогіки, методики навчання профільних географічних дисциплін, інформаційних технологій в обсязі, необхідному для формування загальних і предметних компетентностей <i>Методи, методики та технології</i>
---	---

	<p>Методи географічних наук. Загальнонаукові методи. Освітні технології та методики формування ключових і предметних компетентностей у старшій профільній школі. Методи, методики та технології психології, педагогіки та методики навчання під час організації освітньо-виховного процесу з географії в закладах, що надають профільну середню освіту.</p> <p><i>Інструментарій та обладнання</i></p> <p>Обладнання та устаткування, необхідне для формування предметних компетентностей за географією (дослідження геосфер та їхніх компонентів), технічні засоби навчання, друковані та Інтернет-джерела інформації, необхідні в освітньому процесі; залучення профільних установ як баз для проведення науково-педагогічної, виробничої (педагогічної), вибіркової практик</p>
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	<p>Освітньо-професійна, дослідницько-прикладна. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних професіоналу-досліднику, які розширюють науковий світогляд і здібності до проведення методологічного аналізу й критичного розуміння досягнень сучасної географічної науки й освіти, дозволяють створювати власну концепцію проектування дидактичної системи в педагогічній діяльності, застосовувати засоби і технології взаємодії учасників освітнього процесу.</p> <p><u>Професійні акценти</u> – вчитель з креативним і критичним мисленням, адаптований до умов сучасних профільних та спеціалізованих освітніх закладів та здатний здійснювати менеджерську діяльність в освітніх закладах.</p>
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізація</i>	<p>Фахова вища освіта в галузі знань А. Освіта із предметної спеціальності А4 Середня освіта (Географія). Формування професіонала із сучасним науковим світоглядом і мисленням, який здатний здійснювати компетентнісне навчання географії та профільних географічних дисциплін, дослідну та інноваційну діяльність в освітньому процесі.</p> <p><u>Ключові слова:</u> вчитель, географія, підприємництво, краєзнавча робота, менеджмент освітньої діяльності, наукова діяльність.</p>
<i>Особливості програми</i>	<p>Програма є дослідницько-прикладною. Забезпечує багатопрофільну підготовку фахівців, орієнтована на володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями для вирішення експериментальних і практичних завдань, посилена практична географічна, підприємницька, краєзнавча підготовка, можлива академічна мобільність та стажування у закладах вищої освіти за кордоном, окремі освітні компоненти можуть читатися англійською мовою.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	<p>Професійна діяльність у галузі середньої освіти та дотичних до неї сферах. Заклади загальної середньої освіти, спеціалізовані заклади загальної середньої освіти, позашкільні навчальні заклади, заклади вищої освіти I-II рівнів акредитації, органи управління системою загальної середньої освіти, науково-дослідні установи.</p> <p>2442 – професіонали в галузі географії</p> <p>2442.1 – наукові співробітники (географія), наукові співробітники-консультанти (географія);</p> <p>2442.2 – географ;</p>

	<p>2320 – вчитель закладу загальної середньої освіти; вчитель спеціалізованого закладу загальної середньої освіти; викладач середнього навчального закладу; викладач професійного навчально-виховного закладу; викладач професійно-технічного навчального закладу; методист заочних шкіл і відділень</p> <p>2351.1 – наукові співробітники (методи навчання);</p> <p>2351.2 – інші професіонали в галузі методів навчання;</p> <p>а також працівник органів державної влади та місцевого самоврядування; координатор освітніх проєктів; тьютор з освітніх програм; методист в освітніх установах.</p>
<i>Подальше навчання</i>	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) – 8-му рівні НРК, доступ до спеціалізованих досліджень у географічній та освітянській галузях. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом.
5 – Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Навчання студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, активне самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через науково-педагогічну, фахову педагогічну та переддипломну практики. Активні (проблемні, інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі) та пасивні (пояснювально-ілюстративні) технології та методи.
<i>Оцінювання</i>	Чотирирівнева та дворівнева, 100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування, виступи на семінарських заняттях, поточна контрольна робота), <i>проміжний</i> (захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (письмові екзамени (переважно у тестовій формі), залікові роботи, захисти звітів з практик), <i>самоконтроль</i> , <i>державна атестація</i> (підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра). Рішення про присвоєння професійної кваліфікації ухвалюється відповідно до процедури, зазначеної у п. 3 даної ОП.
6 – Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати комплексні задачі та практичні проблеми в галузі середньої (у т.ч. профільної) освіти (за предметною спеціальністю Географія) та дослідницько-інноваційної діяльності з географії, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних освітніх та географічних знань, професійну практику, постійне самонавчання за умови комплексності та невизначеності умов організації освітньо-виховного процесу в закладах середньої (в т.ч. профільної) освіти.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	<p>ЗК01. Володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні наукові погляди (<i>інформаційно-цифрова компетентність</i>).</p> <p>ЗК02. Здатність використовувати основні методи наукового пошуку; планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою в освітній та географічній галузях, узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати наукові здобутки відповідно до чинних вимог (<i>здатність до навчання впродовж життя</i>).</p>

	<p>ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути сучасно освіченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя (<i>здатність до навчання впродовж життя</i>).</p> <p>ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, конструктивної та безпечної взаємодії з іншими людьми, зокрема, учасниками освітнього процесу (<i>емоційно-етична компетентність, компетентність педагогічного партнерства</i>).</p> <p>ЗК05. Навички використання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації державною та іноземною мовами в галузі географічної освіти; вміння постійно збагачувати власне мовлення (<i>мовно-комунікативна компетентність</i>).</p> <p>ЗК06. Здатність застосовувати знання сфери навчання у практичних ситуаціях: використання географічної термінології та номенклатури в освітньому процесі, уміння донести знання до нефахівців, ефективно і вільно передавати їх письмовими, усними, візуальними, цифровими засобами (<i>предметно-методична компетентність, інформаційно-цифрова компетентність</i>).</p> <p>ЗК07. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти навичками пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси (<i>інформаційно-цифрова компетентність</i>).</p> <p>ЗК08. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, на основі етичних міркувань (мотивів) відносно інших людей і відносно природи; здатність усвідомлювати свої емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоціями (<i>психологічна компетентність, емоційно-етична компетентність</i>).</p> <p>ЗК09. <i>Дослідницька компетентність</i>, здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях: здатність використовувати науковий інструментарій для проведення теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній та професійній діяльності, здатність до генерування та практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик; уміння працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них, здатність до ініціативності та підприємливості.</p> <p>ЗК10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, відповідальне ставлення до обов'язків. Уміння виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки, діяльності з урахуванням інтересів колективу (<i>предметно-методична компетентність, організаційна компетентність</i>).</p>
<p><i>Спеціальні (фахові) компетентності, спільні для спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</i></p>	<p>СК01. Здатність переносити систему наукових знань у практичну діяльність та площину навчального предмету / процесу, здійснювати структурування навчального матеріалу (<i>предметно-методична компетентність</i>).</p> <p>СК02. Здатність проєктувати та організувати освітній процес, підбирати та реалізовувати форми, методи і засоби навчання, що спрямовані на розвиток здібностей учнів на основі психолого-педагогічної</p>

(СК)	<p>характеристики класу з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей учнів, осіб з особливими освітніми потребами (<i>організаційна компетентність, інклюзивна компетентність</i>).</p> <p>СК03. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у закладах середньої освіти (<i>психологічна компетентність</i>).</p> <p>СК04. Здатність формувати ключові і предметні компетентності учнів профільної старшої школи та реалізувати наскрізні змістові лінії засобами навчання (<i>предметно-методична компетентність</i>).</p> <p>СК05. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, формувати позитивну пізнавальну мотивацію дитини до саморозвитку і навчання (<i>психологічна компетентність</i>).</p> <p>СК06. Здатність виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, формування їхньої культури та підготовки до вибору життєвого шляху (<i>компетентність педагогічного партнерства</i>).</p> <p>СК07. Здатність реалізувати профорієнтаційну роботу з учнями, що завершують навчання за циклом повної загальної середньої освіти, проектувати й здійснювати позакласну роботу з предмету (<i>організаційна компетентність</i>).</p> <p>СК08. Усвідомлення суспільної значущості своєї педагогічної діяльності та відповідальності, здатність здійснювати професійну саморегуляцію, отримувати від колег та надавати їм підтримку в професійному розвитку, а також продовжувати навчання та вдосконалення своїх знань й умінь із значним ступенем автономії (<i>здатність до навчання впродовж життя</i>).</p> <p>СК09. Здатність комунікувати зі спільнотами державною мовою, формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння й навички учнів, створювати рівноправне, справедливе та безпечне для їх здоров'я освітнє середовище, аргументовано переконувати колег у правильності пропонованого рішення, вміння донести до інших свою позицію (<i>мовно-комунікативна компетентність, здоров'язбережувальна компетентність</i>).</p> <p>СК10. Здатність комплексно планувати, організувати та здійснювати навчальні проекти, вести аналітичну звітну документацію та презентації, прогнозувати результати освітнього процесу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, оцінювати й аналізувати результати навчання учнів (<i>прогностична компетентність, оцінювально-аналітична компетентність</i>).</p>
Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)	<p>ПК01. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію збалансованого розвитку людства.</p> <p>ПК02. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному) (<i>інформаційно-цифрова компетентність</i>).</p>

ПК03. Здатність застосовувати професійні знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів; орієнтуватися в світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення й актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності (*предметно-методична компетентність; здатність до навчання впродовж життя*).

ПК04. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах; пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей у світі, регіонах, країнах.

ПК05. Здатність застосовувати основні методи географічних досліджень, загальнонаукові методи, методи і методики професійної педагогіки, психології, методики навчання географії у закладах повної загальної середньої освіти (зокрема профільної) (*предметно-методична компетентність*).

ПК06. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України, її окремих адміністративних одиниць.

ПК07. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

ПК08. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства.

ПК09. Здатність виконувати педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ПК10. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту (*предметно-методична компетентність*).

ПК11. Здатність організовувати та проводити краєзнавчо-туристичну діяльність (*організаційна компетентність*).

ПК12. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення дослідницьких завдань у галузі географічної освіти, економічної та соціальної географії (*інформаційно-цифрова компетентність*).

ПК13. Здатність проводити комплексний географічний аналіз соціально-економічних об'єктів і процесів на різних рівнях просторової організації.

7 – Програмні результати навчання

Результати навчання,
спільні для
спеціальності

ПРО1. Володіє основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою з предметної спеціальності, знаннями про ведення ділової документації у різних типах закладів

A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

середньої та позашкільної освіти; *уміє* викладати, фахово спілкуватися, вступати у диспут, брати участь в обговоренні, записувати тексти географічної спрямованості, презентації уроків географії державною мовою (в окремих випадках – іноземною) із залученням наукового глосарія, сучасної географічної номенклатури.

ПР02. *Знає* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію.

ПР03. *Знає та розуміє* принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівні повної загальної середньої освіти, профільної освіти).

ПР04. *Здатний висловлювати* власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; *знає та розуміє* особливості навчання різномірних груп учнів, *застосовує* диференціацію навчання, *організовує* освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

ПР05. Ефективно *застосовує* професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПР06. *Має навички* оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, *здатний* нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР07. *Уміє застосовувати* міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, *застосовувати* державну та іноземну мови у професійній діяльності.

ПР08. *Добирає і застосовує* сучасні освітні технології та методики, форми, методи і прийоми навчання для формування предметних компетентностей учнів за умови профільної середньої освіти і здійснює самоаналіз ефективності уроків.

ПР09. *Володіє формами та методами* виховання учнів на уроках і в позакласній краєзнавчій роботі, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПР10. *Здатний проєктувати* рівноправне, справедливе, психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, *уміє* виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, *організовувати* співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПР11. *Здатний* цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПР12. *Володіє* знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності в освітніх установах.

ПР13. *Здатний самостійно організовувати* процес навчання упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності предметні компетентності, що здобуті під час навчання.

ПР14. *Володіє* критичним осмисленням проблем у навчанні та/або

	професійній діяльності на межі предметних галузей.
<p><i>Програмні результати навчання (ПР)</i></p>	<p>ПР15. <i>Знає та розуміє</i> спеціалізовані концептуальні знання, основні теоретико-методологічні проблеми географії, підприємницької діяльності та краєзнавства, теорії освіти, передових психолого-педагогічних технологій на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.</p> <p>ПР16. <i>Пояснює</i> зміни, які відбуваються в географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, <i>формулює</i> наслідки й детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.</p> <p>ПР17. <i>Застосовує</i> поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.</p> <p>ПР18. <i>Розуміє та характеризує</i> сутність, класифікацію, чинники, закономірності розвитку глобальних фізико-географічних та суспільно-просторових процесів, глобальних проблем людства.</p> <p>ПР19. <i>Формує</i> в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування друкованою і цифровою картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій.</p> <p>ПР20. <i>Знає і вміє</i> залучати інноваційні концепції, методики та тенденції вітчизняної та зарубіжної теорії навчання географії; генерує оригінальні ідеї щодо здійснення освітнього процесу, які можуть бути реалізовані як у знайомих, так і у незнайомих ситуаціях.</p> <p>ПР21. Самостійно <i>збирає, обробляє, аналізує і систематизує</i> наукову, науково-популярну та технічну інформацію з різних джерел під час проведення профільних досліджень; обґрунтовує доцільність її використання у наукових дослідженнях та на уроках географії.</p> <p>ПР22. Самостійно <i>здійснює</i> фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої роботи.</p> <p>ПР23. <i>Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати</i> теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми повної загальної середньої освіти, зокрема профільної, з географії.</p> <p>ПР24. <i>Здійснює</i> відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (зокрема інформаційно-комунікаційні технології).</p> <p>ПР25. <i>Дотримується сам</i> (зокрема під час практик) <i>та формує</i> відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.</p> <p>ПР26. <i>Творчо застосовує</i> сучасні методики і технології, різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання в освітніх закладах різного типу, забезпечуючи формування в</p>

	<p>учнів предметних компетентностей та основ цілісної природничо-наукової картини світу.</p> <p>ПР27. Використовує географічні інформаційні технології для вирішення освітніх та дослідницьких завдань у галузі географії.</p> <p>ПР28. Володіє сучасними методами, формами організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу соціально-економічних об'єктів і процесів на різних рівнях просторової організації.</p> <p>ПР29. Здійснює організацію краєзнавчої роботи в освітніх закладах різного типу.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<i>Специфічні характеристики кадрового забезпечення</i>	Відповідає ліцензійним умовам. Усі викладачі є штатними викладачами ХНУ імені В.Н. Каразіна, мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю дисципліни, що викладається, мають підтверджений рівень наукової та професійної активності. Усі викладачі раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації.
<i>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</i>	Спеціального матеріально-технічного забезпечення не потребує. Є обладнання та устаткування, необхідне для польових і камеральних досліджень суспільно-географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання (дошки-екрани; мультимедійні проектори, ноутбуки, принтери, сканери, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням) для формування загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей в процесі навчання здобувача і необхідних в освітньому процесі з географії в школі; використання баз для проведення педагогічних і виробничих практик в інших освітніх установах (за договорами про співпрацю). Є навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, гуртожиток, пункти харчування, точки бездротового доступу до Інтернет, спортзали, тощо.
<i>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</i>	Офіційний сайт ХНУ імені В.Н. Каразіна (karazin.ua), власний сайт факультету геології, географії, рекреації і туризму (geo.karazin.ua), сайт кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця (soc-econom-region.univer.kharkov.ua) містять інформацію про навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, освітні ресурси (матеріали навчально-методичного забезпечення). Необмежений доступ до Інтернет, друковані (фонди ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна, репозитарій, власні бібліотеки навчальних лабораторій, картографічні твори) та Інтернет-джерела (у т.ч. і Центру електронного навчання ХНУ імені В.Н. Каразіна) інформації; навчальні і робочі плани, освітні програми, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін, що включають лекційний матеріал, завдання практичних робіт, питання семінарських занять, завдання самостійної роботи, питання і завдання для поточного та підсумкового контролю. Відповідає ліцензійним умовам, 100%. За особливих правових станів навчання відбувається дистанційно (за дозволом – змішано). Основною платформою за умови дистанційного навчання є SLM Moodle.
9 – Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна</i>	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. На основі

<i>мобільність</i>	двосторонніх договорів між Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна та академічними установами і ЗВО України.
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. На основі двосторонніх договорів між Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна та навчальними закладами країн-партнерів, в т.ч. у рамках проекту Еразмус+
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1	Освітні вимірювання та оцінювання в освіті	3	Залік
ОК2	Управління електронним навчанням	3	Залік
ОК3	Травма-інформований підхід в освіті та основи домедичної допомоги	3	Залік
ОК4	Професійна психологія	4	Екзамен
ОК5	Педагогіка вищої та профільної середньої школи	4	Екзамен
ОК6	Географічне краєзнавство (Geographical Local Studies) укр. / англ.	4	Екзамен
ОК7	Методика викладання географії та STEM-дисциплін в профільній середній школі	5	Екзамен
ОК8	Підприємництво та менеджмент підприємницької діяльності	4	Екзамен
ОК9	Науково-педагогічна практика	6	Екзамен
ОК10	Фахова педагогічна практика	10	Екзамен
ОК11	Переддипломна практика	10	Екзамен
ОК12	Підготовка кваліфікаційної роботи	10	Захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент		66	
Вибіркові компоненти ОП			
ВК1	Вибіркова дисципліна 1	3	Залік
ВК2	Вибіркова дисципліна 2	3	Залік
ВК3	Вибіркова дисципліна 3	3	Залік
ВК4	Вибіркова дисципліна 4	6	Залік
ВК5	Вибіркова дисципліна 5	3	Залік
ВК6	Вибірковий вид практики: виробнича практика, педагогічна практика, краєзнавчо-педагогічна практика	6	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент		24	

Орієнтовний перелік вибіркового дисциплін для першого семестру*

Науковий семінар / Науково-дослідницький практикум / Прикладні географічні дослідження та наукова робота зі школярами / Регіональний розвиток та планування територій / Суспільно-географічне прогнозування / Менеджмент освітньої діяльності / Management of leisure services and hospitality industry (Менеджмент в індустрії дозвілля та гостинності) / Регіональні суспільно-географічні дослідження / Сталий розвиток міст та регіонів / Туристсько-рекреаційні ресурси світу / Географічне країнознавство / Географія АПК / Педагогічне партнерство та комунікація з учасниками освітнього процесу / Етичний розвиток педагога / Ідентичність та особистий бренд педагога / Організація дистанційного навчання / Використання ІІІ в освітньо-науковій діяльності / Формування національної ідентичності через дослідження родинної історії / Цифрова трансформація в освіті ЄС: дослідження та досвід

Орієнтовний перелік вибіркового дисциплін для другого семестру*

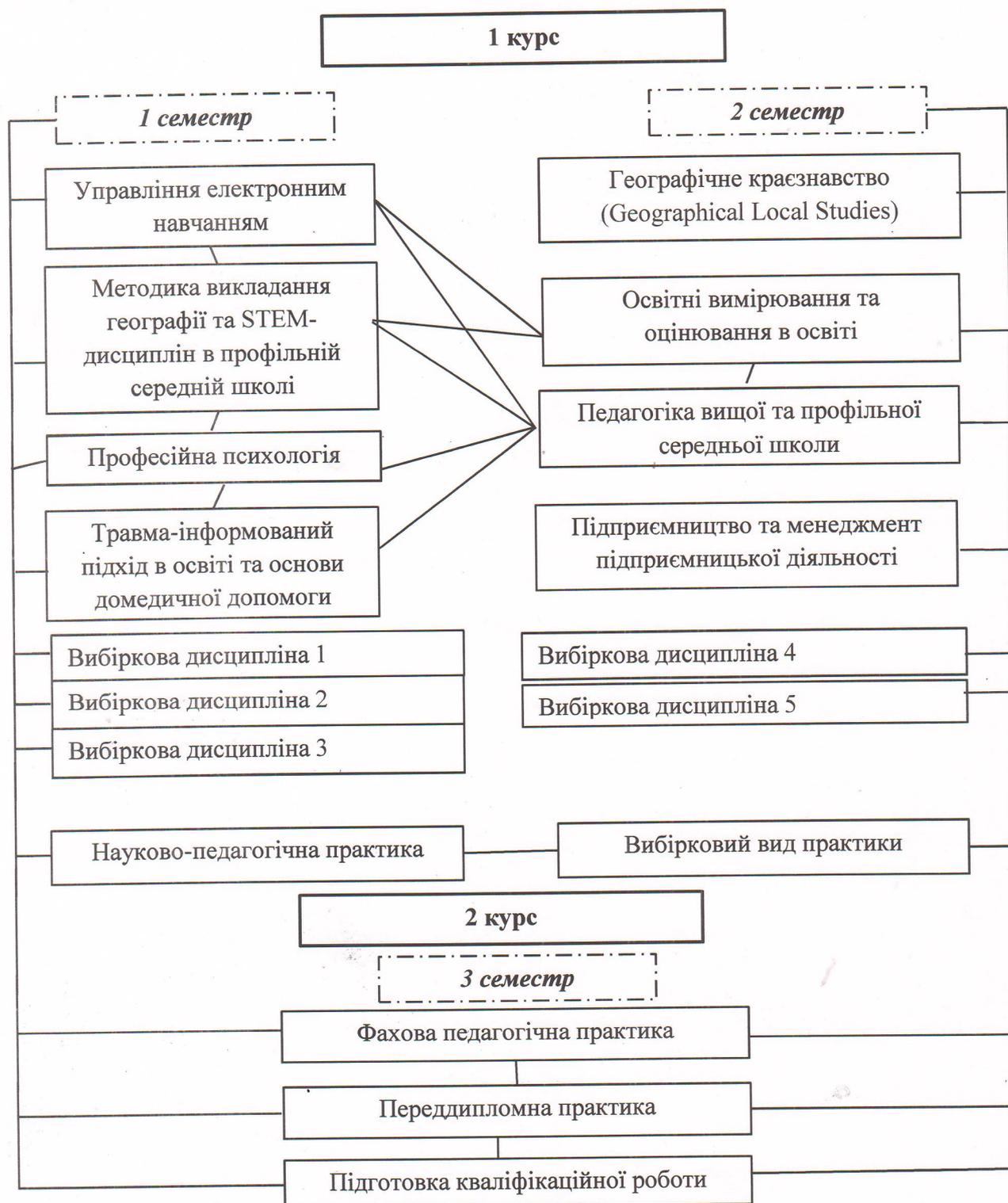
Просторовий та системний аналіз в географії / Практикум з проблем регіонального розвитку / Contemporary Debates in Human Geography (Сучасні дискусії в суспільній географії) / Географія індустрії дозвілля та гостинності України / Information Technologies in Areal Management (Інформаційні технології в територіальному менеджменті) / Зарубіжні освітні технології і системи (International Educational Technologies and Systems) / Глобальні виклики та сталий розвиток / Практикум: Планування екскурсійних маршрутів / Організація краєзнавчої роботи та екскурсійна діяльність / Освітня політика у сфері повної загальної середньої освіти / Школи в умовах війн та конфліктів: міжнародний досвід адаптації освітнього процесу до кризових умов / Забезпечення якості надання освітніх послуг / Проектне та інтегроване навчання в НУШ / Освітні тренди та інноваційні педагогічні технології електронного навчання / Брендінг у сфері освітніх послуг

*перелік дисциплін може змінювати відповідно до актуальних запитів середньої освіти

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Семестр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів
1	Професійна психологія	4
	Управління електронним навчанням	3
	Травма-інформований підхід в освіті та основи домедичної допомоги	3
	Методика викладання географії та STEM-дисциплін в профільній середній школі	5
	Вибіркова дисципліна 1	3
	Вибіркова дисципліна 2	3
	Вибіркова дисципліна 3	3
	Науково-педагогічна практика	6
	Всього за 1 семестр	30
2	Освітні вимірювання та оцінювання в освіті	3
	Педагогіка вищої та профільної середньої школи	4
	Географічне краєзнавство (Geographical Local Studies)	4

	Підприємництво та менеджмент підприємницької діяльності	4
	Вибіркова дисципліна 4	6
	Вибіркова дисципліна 5	3
	Вибірковий вид практики: виробнича практика, педагогічна практика, краєзнавчо-педагогічна практика	6
	Всього за 2 семестр	30
3	Фахова педагогічна практика	10
	Переддипломна практика	10
	Підготовка кваліфікаційної роботи	10
	Всього за 3 семестр	30

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Географія. Підприємництво. Краєзнавча робота» за предметною спеціальністю А4.07 Середня освіта (Географія) здійснюється відкрито і публічно, проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням освітньої кваліфікації: магістр середньої освіти (за предметною спеціальністю Географія); географія, підприємництво, краєзнавча робота.

Кваліфікаційна робота магістра є важливою частиною освітнього процесу і самостійної дослідницької діяльності здобувача вищої освіти. Вона повинна свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок. Кваліфікаційна робота виконується за матеріалами, зібраними протягом практик, під час роботи в бібліотеках, власних досліджень. Вона повинна вміщувати аналіз літературних джерел і результати самостійної роботи студента з матеріалом, зібраним і опрацьованим ним особисто. Кваліфікаційна робота передбачає проведення аналізу та прикладне дослідження об'єктів, процесів, актуальних проблем, що лежать в області середньої освіти за предметною спеціальністю Географія. Обсяг та структура роботи встановлюється випусковою кафедрою. Робота перевіряється на наявність запозичень (зокрема, академічного плагіату) згідно з процедурою, затвердженою закладом вищої освіти і визначеною системою забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Кваліфікаційна робота оприлюднюється у репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна або анотацією на сайті випускової кафедри. Робота передбачає практичну апробацію отриманих результатів, оприлюднення отриманих результатів на конференціях регіонального, всеукраїнського, міжнародного рівнів, наявність щонайменше 1 публікації (для високої позитивної оцінки).

Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджена наказом ректора ХНУ імені В. Н. Каразіна. Доповідь здобувача для переконливості та підтвердження висновків та пропозицій має обов'язково супроводжуватися презентацією із використанням мультимедійної техніки.

У залежності від набутого педагогічного досвіду, зокрема знань, умінь, навичок, може бути присвоєна професійна кваліфікація. Викладений нижче алгоритм є чинним до введення в дію Положення про присвоєння професійних кваліфікацій у ХНУ імені В. Н. Каразіна.

За результатами опанування ОК1, ОК2, ОК4, ОК5, ОК7, результатами науково-педагогічної та фахової педагогічної практики, наявності портфоліо для здобувачів вищої освіти, які мають диплом освітньо-кваліфікаційного рівня молодший бакалавр, бакалавр, спеціаліст, магістр за однією зі спеціальностей галузі знань А Освіта (01 Освіта / Педагогіка), присвоюється професійна кваліфікація Вчитель-магістр географії, 7 рівень НРК.

За результатами опанування ОК1, ОК2, ОК4, ОК5, ОК7, результатами науково-педагогічної та фахової педагогічної практики, наявності портфоліо для здобувачів вищої освіти, які мають диплом про попередню освіту за іншими спеціальностями, ніж ті, що указані в попередньому абзаці, але за умови роботи на педагогічних посадах у закладі загальної середньої освіти не менше 3 місяців, присвоюється професійна кваліфікація Вчитель-магістр з географії, 7 рівень НРК.

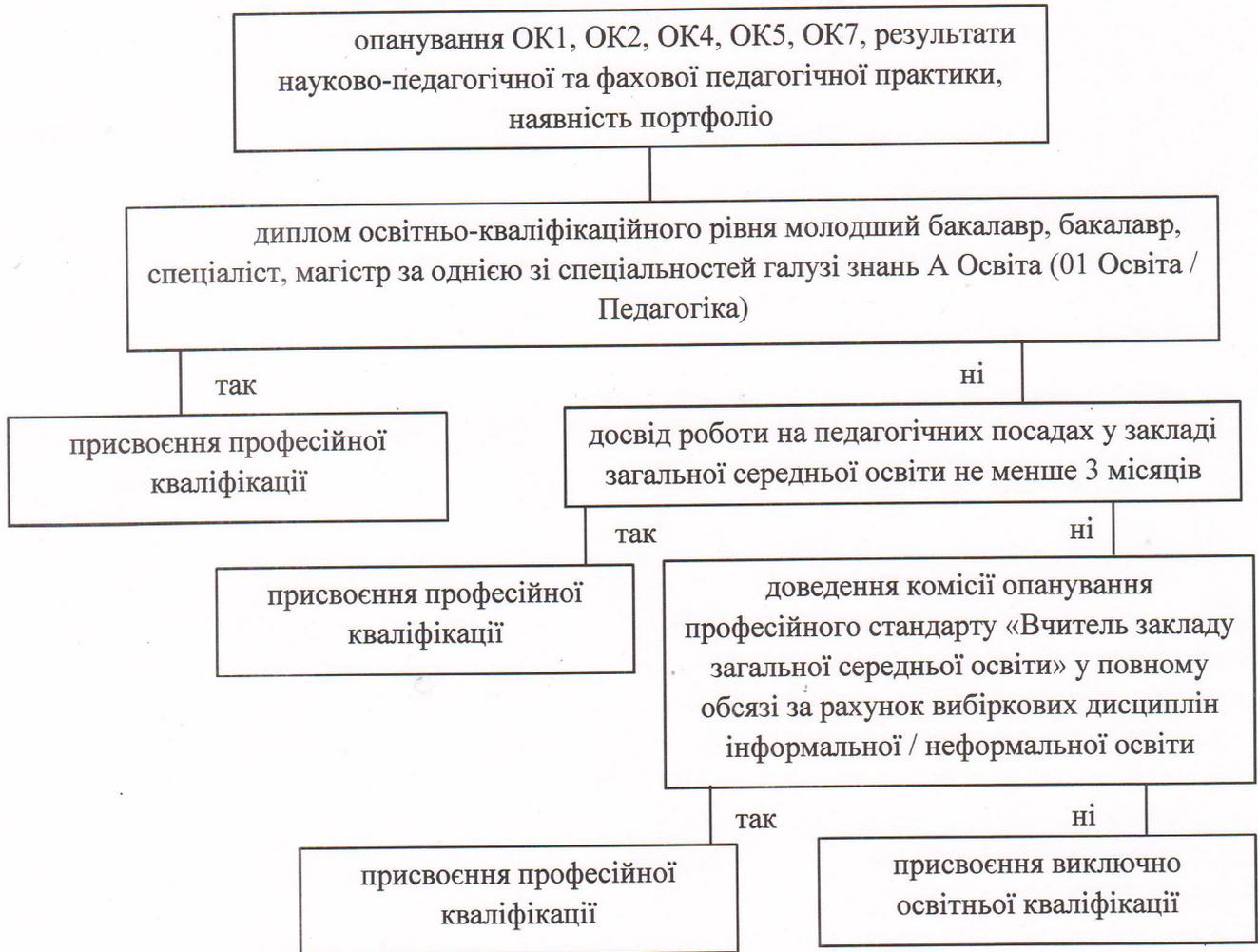
За результатами опанування ОК1, ОК2, ОК4, ОК5, ОК7, результатами науково-педагогічної та фахової педагогічної практики, наявності портфоліо для здобувачів вищої освіти, які мають диплом про попередню освіту за іншими спеціальностями, ніж ті, що указані вище, при відсутності досвіду педагогічної роботи у закладі загальної середньої освіти, професійна кваліфікація може бути присвоєна за умови доведення комісією опанування професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» у повному обсязі за

рахунок вибірових дисциплін, інформальної / неформальної освіти.

Інформація про присвоєну професійну кваліфікацію зазначається у документі про вищу освіту.

Професійні права: вчитель географії, викладач географічних та STEM-дисциплін, педагог-організатор краєзнавчої роботи, методист.

Схема визначення можливості присвоєння професійної кваліфікації

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12
ІК		•		•	•		•		•	•	•	•
ЗК01								•	•		•	•
ЗК02						•			•		•	•
ЗК03				•		•		•			•	•
ЗК04	•	•	•	•	•				•	•		
ЗК05	•	•					•		•	•		
ЗК06							•	•	•	•		
ЗК07	•						•	•			•	•
ЗК08		•	•	•	•							
ЗК09		•						•	•	•	•	•
ЗК10		•					•		•	•		
СК01	•						•		•	•		
СК02	•	•		•	•		•		•	•		
СК03	•	•		•						•		
СК04		•			•		•			•		
СК05			•	•	•							
СК06				•	•			•				
СК07				•	•			•				
СК08	•	•			•					•		
СК09		•	•	•	•					•		
СК10	•	•					•			•		
ПК01						•		•			•	•
ПК02							•	•			•	•
ПК03						•	•		•	•	•	•
ПК04						•					•	•
ПК05	•	•	•	•	•		•		•	•		
ПК06						•		•				
ПК07						•			•	•		
ПК08							•				•	•
ПК09			•		•				•	•	•	•
ПК10		•		•	•		•			•		
ПК11						•			•	•		
ПК12									•		•	•
ПК13						•					•	•

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12
ПР01	•	•					•		•	•		
ПР02			•	•	•							
ПР03		•			•		•					
ПР04		•		•	•		•				•	•
ПР05			•	•	•		•		•	•	•	•
ПР06	•	•	•				•		•	•		
ПР07	•	•							•	•		
ПР08	•	•					•			•		
ПР09				•	•	•		•	•	•		
ПР10		•	•	•	•				•	•		
ПР11			•	•	•	•						
ПР12	•	•							•	•		
ПР13		•				•	•	•				•
ПР14			•			•		•			•	•
ПР15				•	•	•		•				•
ПР16						•		•				•
ПР17						•			•		•	•
ПР18						•						•
ПР19						•	•		•	•		
ПР20							•		•	•		
ПР21						•	•				•	•
ПР22						•	•	•			•	•
ПР23							•			•		
ПР24						•	•					•
ПР25						•				•		
ПР26		•					•		•	•		
ПР27											•	•
ПР28											•	•
ПР29						•				•		